

Метафизички прилози појму бесконачност

Рецензија

У монографији под насловом *Метафизички прилози појму бесконачност*, аутор проф. др Горан Ружић покушава да расветли један од најкомплекснијих филозофских, математичких, физичких и теолошких појмова, појам бесконачности. Наравно, нит водиља овог рада је покушај филозофског одгонетања загонетке бесконачности, али су у садржај рада јако вешто и компетентно уплетена и решења која се нуде из подручја теологије, физике и математике. Може се рећи да је аутор из једне историјске целине промишљања о овом појму, веома детаљно ексцерпирео и интерпретирао ставове најмеродавнијих мислилаца на ову тему. Притом нас аутор својим додатним разјашњењима, креирањем упечатљивих примера и веома често вођењем својеврсних дијалога са цитираним ауторима, који прате интерпретацију, на један аутентичан начин приближава покушајима одређења овог појма.

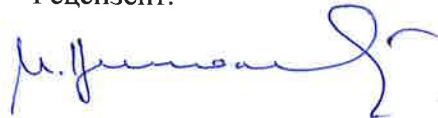
Читава монографија је структурисана кроз три целине, а приступи, доминантни у обради овог комплексног појма, су историјски, компаративни и како се на основу претходног може закључити често дијалогски. Полазећи од три концепта којима се може обухватити овај проблем, индефинитизам, инфинитизам и финитизам, аутор нас на један дисконтинуиран начин води кроз историју промишљања о овом проблему, не либећи се да на појединим местима својим аутентичним назором укаже на све предности и недостатке анализираних поставки. Плејада интерпретираних мислилаца започиње са првим античким филозофима попут Анаксимандра, Парменида, Зенона, Платона и Аристотела, да би се већ на овом месту кроз компарацију са ауторима из каснијих периода јасно оцртале сличности и разлике у њиховим приступима. Затим, наизглед прогресивно аутор у фокус својих разматрања поставља Лајбницов инфинитизам и континуитет промене, да би нас на крају помало збуњујуће и регресивно вратио на основне Платонове поставке. Међутим, премда дисконтинуирано и на први поглед збуњујуће, овако структурисан рад већ преко своје чисте форме указује на закључке који се могу изнедрити из садржинског корпуса разматрања овог проблема.

На овај начин вођен рад, по нашем мишљењу, оцртава двоструку идеју аутора. Прва идеја до које се долази током читања овог рада јесте та да је овај појам од самих почетака филозофске мисли био доминантан и готово неизбежан предмет размишљања. Наиме, најзаостреније речено, аутор нас уводи у један начин размишљања који сугерише да не можемо спознати оно коначно уколико не 'рачунамо' са бесконачним. Са друге стране, у разматрању појма бесконачности не можемо се ослонити на прогресију у класичном смислу, у смислу да је, историјски посматрано, овај појам данас јасније и прецизније обрађен него што је то био у Антици. Дијалектика коначног и бесконачног свој пуни потенцијал добија управо из укрштања античке и модерне мисли, што аутор по нашем мишљењу јасно доказује. Поврх тога, показује се како појам бесконачности и данас као и у Антици не добија своје коначно разјашњење, тј. његов интерпретативни потенцијал и данас остаје неисцрпан. Све горе речено сведочи о томе да се аутор у монографији прихватио једног веома захтевног, на момементе и фрустрирајућег задатка објашњења појма бесконачности, који се до краја не може ни разјаснити. Но, упркос томе, кроз детаљну анализу и компарацију наведених ставова, он нуди једну ширу раван из које се овом проблему може приступити.

Треба напоменути и да је рад стилски веома добро вођен. Стил је јасан и читљив, тако да су и најапстрактнији термини доведени у раван разумљивости 'обичном' читаоцу. Можемо рећи да је рад релевантан и за читаоце из академских кругова, али и да може бити интересантан широј публици која показује интерес за разумевање ове теме. Посебно ће од користи бити младим и будућим филозофима, студентима филозофије и заљубљеницима у филозофију.

Искрено и без икакве сумње препоручујем Научно-наставном већу Филозофског факултета у Нишу да прихвати ову монографију.

Рецензент:

Доц. др Иван Николић